

Seudullinen jätehuoltojaosto
Oulun kaupungin kirjaamo
PL 71, 90015 Oulun kaupunki

Hailuodon, lin, Kempeleen, Lumijoen, Oulun ja Pudasjärven jätetaksa vuodelle 2025 – lausunto jätetaksaan ja perusmaksuun

Kiinteistöliitto Pohjois-Suomi ry on 1906 perustettu kiinteistönomistajien edunvalvoja ja kiinteistöalan asiantuntijaorganisaatio. Jäsenkuntamme muodostuu pääasiallisesti asunto-osakeyhtiöistä, mutta jäsenistöömme kuuluu myös vuokrataloyhtiöitä ja kiinteistöosakeyhtiöitä. Jäsenenämme on noin 1 540 taloyhtiötä omalla toiminta-alueellamme Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Suurin osa jäsenistämme on Oulussa ja lähikunnissa.

Yleistä

Kiinteistöliitto pitää tärkeänä, että jätelainsäädännön uudistuksen vaikutuksia seurataan tarkasti ja avoimesti. Tässä tarvitaan kaikkien toimijoiden panosta. Kiertotalouden edistämisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan toimenpiteet ovat muutenkin linkittyneitä toisiinsa, mikä korostaa laadukkaan vuorovaikutuksen tarvetta, jotta voidaan saada aikaiseksi hyviä ja kestäviä päätöksiä, kaikkialla yhteiskunnassa.

Jätetaksan 2025 esittelytekstissä viitattiin myös Suomen Kiinteistöliiton vuosittain tekemään Indeksitalo¹ -vertailuun, jonka mukaan Oulun jätehuollon kustannukset ovat edullisimmasta päästä. Samainen vertailu osoittaa, että jätehuollon kustannukset nousivat Oulussa n. 7 % viime vuodesta, eli enemmän kuin maassamme keskimäärin (n. 6 %). Oulun kustannuksissa ei oltu vielä huomioitu uutta elinkaarimaksua eikä joillekin taloyhtiölle 1.10. tullutta jäteastian siirtomaksua. Kymmenen vuoden aikana jätehuollon kustannukset ovat nousseet Oulussa n. 33 %. Perusmaksun tulo uutena kustannuseränä ei nousupainetta tulevina vuosina todennäköisesti estä.

Perusmaksusta

Kiinteistöliitto Pohjois-Suomi ei pidä perusmaksua kiinteistönomistajan näkökulmasta mielekkäänä tapana rahoittaa jätehuollon kustannuksia. Kiinteä veroluonteinen palvelumaksu ei kohtele maksajia tasavertaisesti, koska sillä rahoitettavia palveluita ei välttämättä käytetä siinä suhteessa kuten kustannuksia aiheutetaan. Tulee myös välttää tilanteita, jossa kuluttaja maksaa kierrätyksestä useampaan kertaan kaupassa ja kotona tai erilliskeräyspisteiden muodossa. Maksajan on lähes mahdoton arvioida miten perusmaksulla kerättävät tulot kohdentuvat.

¹ Indeksitalo on 10 000 kuutiometrin asuinkerrostalo, joka sijaitsee kaupunkikeskustan ruutukaava-alueella omalla tontilla ja jossa on 40 asuntoa. Talon energian ja veden kulutukset ovat keskimääräisiä, samoin jäteastioiden määrät ja tyhjennysvälit.

Perusmaksun maksaa kiinteistönomistaja eli taloyhtiö, jossa kustannukset peritään osakkailta vastikeperusteisesti. Esimerkiksi 40 huoneiston taloyhtiössä perusmaksu olisi noin 1 185 euroa / vuosi. Yksiö, jossa on 26 m², maksaa vähemmän perusmaksua vastikkeessa vuodessa kuin esim. 75,5 m² kolmio, siitäkin huolimatta vaikka tuossa kolmiossa asuisi yksi henkilö.

Saimme isännöitsijätoimistolta laskelman heidän isännöimien taloyhtiöiden (ote eri kokoisista taloyhtiöistä) osalta, siitä mitä mahdollinen perusmaksu tarkoittaisi taloyhtiöiden jätekustannuksiin. Perusmaksun käyttöönotto toisi paljon suuremman korotuksen vertailutaloyhtiöille kuin mitä mahdollinen sekajätteen hinnankorotus Kiertokaaren ehdottamalla tavalla.

Kiertokaaren perusmaksun vaikutuksen arviointi Oululaisten taloyhtiöiden jätekuuluihin

Esimerkki-yhtiön huoneistojen määrä	Kiertokaaren ehdottaman perusmaksun vaikutus esimerkki-yhtiöön *	Kiertokaaren ehdottama perusmaksu nostaisi jätehuollon kokonais-kustannuksia:	Mitä jos sekajätteen hinta nousisikin 30 %? **	Sekajätteen 30 % hinnan-korotus nostaisi jätehuollon kokonais-kustannuksia:	Sekajätteen vuosikulut ***	Muiden jätelajien vuosikulut ****	Jätekulut yhteensä v.2024
18	533,52 €	21,28 %	440,89 €	17,59 %	1 469,64 €	1 037,42 €	2 507,06 €
19	563,16 €	17,46 %	642,87 €	19,93 %	2 142,92 €	1 082,81 €	3 225,72 €
21	622,44 €	28,28 %	388,82 €	17,67 %	1 296,06 €	904,59 €	2 200,65 €
30	889,20 €	36,99 %	296,11 €	12,32 %	987,03 €	1 416,84 €	2 403,87 €
40	1 185,60 €	47,97 %	397,20 €	16,07 %	1 323,99 €	1 147,53 €	2 471,52 €
48	1 422,72 €	37,39 %	812,48 €	21,35 %	2 708,27 €	1 096,47 €	3 804,74 €
56	1 659,84 €	55,78 %	542,94 €	18,25 %	1 809,80 €	1 165,82 €	2 975,61 €
57	1 689,48 €	34,92 %	1 070,11 €	22,12 %	3 567,05 €	1 271,36 €	4 838,40 €
65	1 926,60 €	24,17 %	1 922,76 €	24,12 %	6 409,22 €	1 563,18 €	7 972,40 €
72	2 134,08 €	38,86 %	1 285,26 €	23,40 %	4 284,21 €	1 207,94 €	5 492,15 €
79	2 341,56 €	27,03 %	1 896,01 €	21,89 %	6 320,03 €	2 343,02 €	8 663,04 €
135	4 001,40 €	79,64 %	1 107,58 €	22,04 %	3 691,94 €	1 332,62 €	5 024,55 €

Laskelma on suuntaa-antava.

* Kiertokaari on ehdottanut perusmaksun suuruudeksi 2,47 €/huoneisto/kk (sis. alv:n 25,5 %).

** Kiertokaari on kertonut joutuvansa nostamaan sekajätteen hintaan 30 %, mikäli perusmaksua ei ryhdytä perimään.

*** Sekajätteen vuosikulut v.2024, arvioitu aikavälin 1-8/2024 toteutuneen laskutuksen perusteella (sis. alv:n 24 %).

**** Muiden jätelajien vuosikulut (biojäte, kartonki-, lasi-, metalli- ja muovipakkaukset = Kiertokaaren keräysvastuulle kuuluvat jätelajit), arvioitu aikavälin 1-8/2024 toteutuneen laskutuksen perusteella (sis. alv:n 24 %).

Lähde: Isännöinti Vuorma Oy

Kiinteistöliitto Pohjois-Suomi ei pidä perusmaksua kiinteistönomistajan näkökulmasta mielekkäänä tapana rahoittaa jätehuollon kustannuksia

Jätelain 78 §:n mukaan perusmaksusta saatavalla tuotolla järjestetään asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä koskevat jätehuoltopalvelut, josta ei ole mahdollista tai perusteltua periä palvelun käyttöön perustuvana maksuna. Perusmaksulla katetaan Kiertokaaren järjestämä neuvonta ja viestintä, kotitalouksien vaarallisten jätteiden keräys, jäteasemien rakenteet ja ylläpito,

poistotekstiin keräys sekä apteekkien lääkejätteen vastaanotto ja käsittely. Perusmaksulla katetaan myös seudullisen jätehuoltojaoston toiminta.

Kiertokaaren esityksessä todetaan, että perusmaksun käyttöönoton takia jätteenkäsittelymaksuja ei tarvitse nostaa vuodelle 2025. Ei ehkä heti, mutta kuten niin monen muunkin perusmaksun kohdalla, tilanne voi olla vuoden päästä toinen. Monien taloyhtiöiden kohdalla jätehuollon kokonaiskustannusten huomattava nousu toteutuu kuitenkin jo perusmaksun käyttöönoton yhteydessä. Samoin Kiertokaari kertoi uutiskirjeessään taloyhtiöille, että perusmaksun avulla turvataan hyvät jätehuollon peruspalvelut, vaikka jätehuoltoyhtiön rahoituspohja heikentyy toimialan muutosten vuoksi. Kiertokaari on kuitenkin maksanut myös osinkoja 584 000 euroa (2023), 677 000 euroa (2022), n. 338 596 euroa (2021) ja n. 396 975 euroa (2020). Olisiko kustannussäästöjä löydettävissä omasta toiminnasta?

Kunnalliset luottamushenkilöt hoitavat tärkeää tehtävää ohjatesaan jättopolitiikkaa. Jättopolitiikkaa ohjataan myös jätetaksan keinoin. Jätetaksalla voidaan vaikuttaa jätemäärän vähentämiseen. Jätetaksan painopisteen siirtäminen kohti perusmaksurakennetta on ongelmallista. Jätetaksan kehittäminen kiinteän veroluonteisen perusmaksun kautta ei välttämättä kohtele maksajia tasavertaisesti, koska sillä rahoitettavia palveluita käytetään eri suhteissa.

Jätteiden keräyksen aiheuttamat kustannukset ohjaavat parhaiten jätemäärän vähenemiseen. Jätehuollon kulut tulisikin ensisijaisesti rahoittaa jätteenkäsittelymaksuilla. Jätteiden osalta maksujen tulisi perustua todelliseen tuotettuun jätemäärään, eli se maksaa, joka jätettä tuottaa. Jätetaksa voisi myös kannustaa kiinteistönomistajia yhteistyöhön esimerkiksi muodostamaan yhteisiä tai aluekohtaisia jättepisteitä.

Jätelain (646/2011) 78§:n mukaan erillistä perusmaksua voidaan periä, mutta se ei ole pakollista. Samoin perusmaksulle annetaan laissa useita vaihtoehtoisia perusteita ja kiinteistö- tai talouskohtaisuuskin on vain yksi mahdollinen tapa kohdistaa maksu. Ja vaikka perusmaksu onkin käytössä jossain muualla, ei sitä ole pakko ottaa käyttöön meidän alueellamme.

Kiinteistöliitto Pohjois-Suomi ry. puolesta

Johanna Laitala
toiminnanjohtaja
johanna.laitala@kiinteistoliitto.fi
p. 040 1498398